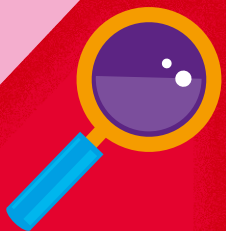

Hoe doen we het samen (goed)?

Samenwerking tussen cultuur, zorg en welzijn in gemeentelijk beleid

▶ Vergroot je kennis over elkaars domein en werk

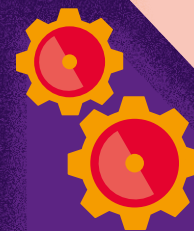
▶ Vergroot je kennis over de waarde van cultuur voor zorg en welzijn

▶ Organiseer en faciliteer vanuit een gezamenlijke visie

▶ Proces: verbind van begin tot eind

▶ Vaardigheden en attitude van betrokkenen

DOMEIN CULTUUR

DOMEIN ZORG & WELZIJN

Hoe doen we het samen (goed)?

Uit onderzoek blijkt dat kunst en cultuur bijdraagt aan diverse gezondheidsaspecten. Toch blijft het uitdagend om de samenwerking tussen cultuur, zorg en welzijn in de praktijk te realiseren. Hoe zorg je ervoor dat er bruggen geslagen worden tussen deze domeinen?

De gemeenten Assen en Tilburg gingen, samen met LKCA en Pluut & Partners deze uitdaging aan door middel van actieonderzoek. Door actief te veranderen en participatief te onderzoeken, leerden we hoe je domeinoverstijgende samenwerking versterkt.

De kennis hebben wij gebundeld in deze publicatie. Aan de hand van de vijf bouwstenen uit het **theoretisch kader** voor domeinoverstijgend werken, delen we de inzichten die we hebben opgedaan. Wil je direct aan de slag met domeinoverstijgend samenwerken? Lees snel verder.

De vijf bouwstenen voor domeinoverstijgend samenwerken

- 1 Vergroot je kennis over elkaars domein en werk

- 2 Versterk je kennis over de waarde van cultuur voor zorg en welzijn

- 3 Organiseer en faciliteer vanuit een gezamenlijke visie

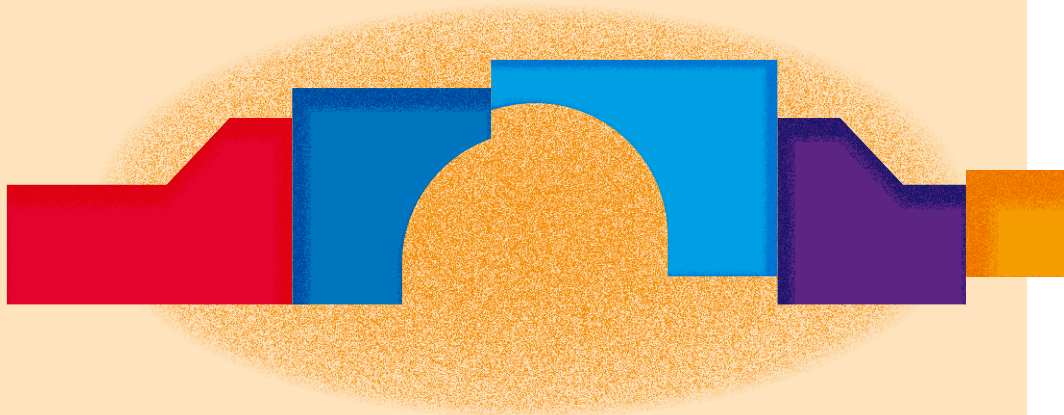
- 4 Proces: verbind van begin tot eind

- 5 Bevorder de vaardigheden en attitude van betrokkenen

Hoe doen we het samen (goed)?

De interventies en inzichten zijn gekoppeld aan de bouwstenen uit het **theoretisch kader**. Deze bouwstenen vormen geen stappenplan: kijk als gemeente vooral welke je kunt inzetten.

1

Vergroot je kennis over elkaars domein en werk: onbekend maakt onbemind

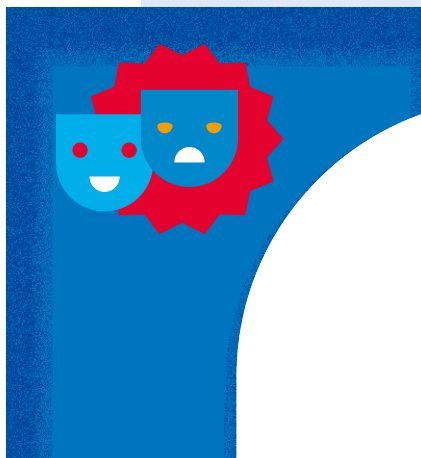
- Verdiep je in elkaars beleidskaders en bespreek regelmatig of je elkaar goed begrijpt. **Gebruik onze tool** om je eigen analyse van de beleidskaders op te zetten.
- Organiseer gezamenlijke momenten: sluit aan bij elkaars overleggen of stel een interdisciplinair programmteam samen. Denk ook aan informele momenten, zoals een lunch of werkbezoek. Creëer een sfeer waarin regelmatig overleg en informele ontmoetingen de norm zijn, zodat begrip en samenwerking vanzelfsprekend worden.
- Interview collega's op verschillende niveaus: van bestuurder tot strateeg. Deze gesprekken vergroten het bewustzijn. Gebruik onze **voorbeeldvragen** als leidraad.

2

Vergroot je kennis over de waarde van cultuur voor zorg en welzijn

- Maak de waarde van cultuur zichtbaar door brainstormsessies en interactieve workshops te organiseren. Bekijk onze **opzet voor een gezamenlijke sessie**.
- Deel inspirerende verhalen van deelnemers om de impact van cultuur tastbaar te maken en bespreek vervolgens wat de domeinen voor elkaar kunnen betekenen.

3

Organiseer en faciliteer vanuit een gezamenlijke visie

- Creëer een gedeelde visie en missie en veranker dit in een gezamenlijk programma of een regeling. Beschrijf duidelijk welke taken en verantwoordelijkheden de domeinen hebben.
- Zorg vanuit de domeinen voor gelijkwaardige bestuurlijke aansturing en een gelijkwaardige opdracht.
- Communiceer de gezamenlijke visie helder naar buiten. Partijen in het veld hebben geen boodschap aan gescheiden domeinen en kokers.

4

Proces: verbind van begin tot eind

- Zorg voor structurele overlegmomenten; van de eerste plannen tot de evaluatie. Dit zorgt voor verbinding en gedeeld eigenaarschap.
- Zet enthousiasme om in concrete afspraken en volg die op. Herinner elkaar aan het gezamenlijke doel om de samenwerking levend te houden.
- Zet bruggenbouwers in, zoals procesbegeleiders intern en cultuurcoaches extern, om de verbinding te versterken. Gebruik onze **informatie over bruggenbouwers**.

5

Vaardigheden en attitude van betrokkenen

- Neem een onderzoekende en lerende houding aan: reflecteer regelmatig op processen en persoonlijk handelen.
- Wees flexibel: soms moet je voor je gevoel even een stap terug doen om iedereen mee te krijgen.
- Gebruik verbindende taal: kies concrete termen als 'dansen' en 'tekenen' in plaats van 'kunst' en 'cultuur'.

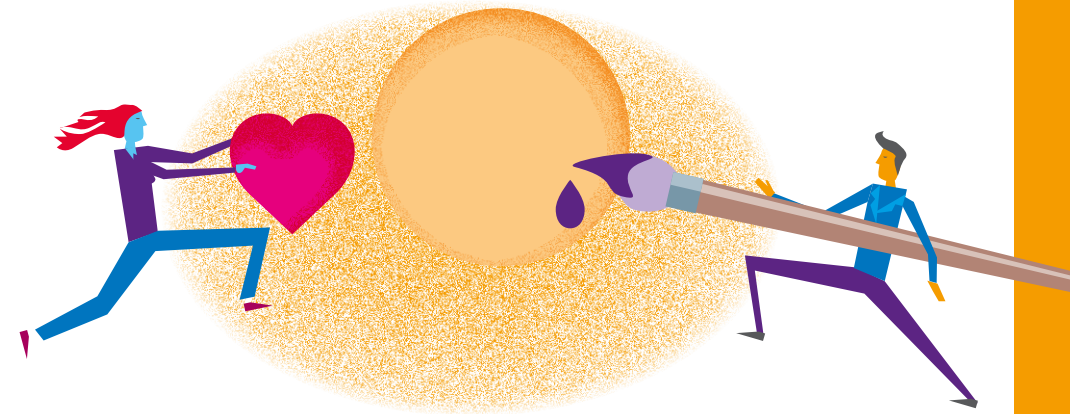
Wil je zelf aan de slag met domeinoverstijgend samenwerken? Houd dan in gedachten:

- ... dat verandering tijd kost en aandacht vraagt, maar het is de investering waard!
- ... dat je sleutelfiguren nodig hebt. Maar laat het niet alleen van hen afhangen. Zorg ervoor dat de verandering door een brede groep gedragen wordt en niet persoonsafhankelijk is.
- ... dat de verschillende domeinen ieder hun eigen dynamiek en spelregels kennen. Toon begrip, maar werk ook toe naar een gezamenlijke nieuwe dynamiek.

Over het actieonderzoek

Actieonderzoek combineert actief veranderen met participatief onderzoeken. In korte cycli werkten de gemeenten Assen en Tilburg, ieder in hun eigen context, aan interventies om de samenwerking tussen domeinen te verbeteren. In Assen heeft cultuur een sleutelrol in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA). Deze integrale aanpak van zorg en preventie helpt mensen gezond te blijven of gezond te worden. De interventies richtten zich op lange termijn verankering. In Tilburg, waar cultuur- en ouderenbeleid onder de afdeling sociaal valt, was er verkokering. Hier lag de focus op het verbeteren van samenwerking tussen de domeinen.

Interventies die hebben plaatsgevonden

- Training en intervisie actieonderzoekers;
- Inhoudsanalyse van het beleid van beide domeinen;
- Interviews op diverse niveaus binnen de gemeente: ambtelijk, bestuurlijk, management en financieel;
- Gesprekken met leden van de klankbordgroep;
- Werk- en brainstormsessies met representanten van beide beleidsdomeinen;
- Structureel aansluiten bij elkaars overlegstructuren.

Meer informatie

- Lees hier de **rapportage van Assen**
- Lees hier de **rapportage van Tilburg**
- Lees hier het **theoretische kader** over domeinoverstijgende samenwerking

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te bieden. Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie via info@lkca.nl.

www.lkca.nl

Colofon

Auteurs

Luud Goossens en Josefiene Poll

Dit onderzoek is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het Fonds voor Cultuurparticipatie

Met medewerking van: Hidde Bassant (Gemeente Tilburg), Ulco Mes (Gemeente Tilburg), Bettine Pluut (Pluut & Partners), Mark Smelik (Pluut & Partners), Maarten Ton (Gemeente Assen), Afien Valkenburg (Gemeente Assen)

Vormgeving

Taluut, Utrecht

©LKCA Utrecht, oktober 2024